

ЗВІТ З ЗАСІДАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ У ВІДНІ

3 ДНЯ 26. МАРТА 1923.

(Продовження.)

На тайнім засіданні каже

Сингалевич: Микитей дав від д-ра К. Левицького лист, в яким д-р К. Л. подає, що деякі амбасадори стоять на становищу, що виробляють статут для Сх. Галичини. Витвицький удався до секретаря Ради Амбасадорів і той сказав йому, що Рада Амбасадорів має занятися справою статуту. Далі пише К. Левицький, що на висесення французького посла Есседіе парламентарна комісія французького парламенту зажадала, щоб Рада Амбасадорів виробила статут для Сх. Галичини і на підставі того рішення голова Ради Амбасадорів Камбон має покласти справу статуту Сх. Галичини на порядок дня. Далі пише д-р К. Левицький, що наші прихильники роблять в Англії заходи і мають добрі надії. Найбільше робить там О’Гара...

Деякі голоси питають: Хто то такий той О’Гара?

Інший голос (Панейко): Гохшталпер.

Сингалевич: Вісник каже д-р К. Левицький, що він ніхто не робив ніяких перекладачів з Польщама.

Щодо писем, які є дівом від президента Петрушевича, каже далі Сингалевич, то мушу пригадати, що свого часу одержав від Петрушевича шифровану депешу, якої ніхто не міг відчитати, тому звернувся до Петрушевича телеграфічно і почував, тому звернувся до Петрушевича, бо ріжні люди і край звертаються до мене за інформаціями. На це дівом я лист від Петрушевича, в яким він повідомляє, що до Парижа приїхали вони 14. марта о 10. год. рано. На дівом очікував їх Витвицький і о. Жан. Вони сказали, що власне доїжджали, що о 11. год. має вирішуватися справа східних границь Польщі. Вигляди на вирішення дуже некорисні. Так Франція, як Англія, як також Японія приказали своїм амбасадорам голосувати за Польщеву. О 1. год. в полудне приїхав до Петрушевича митрополит Шенцицький, який є в Парижі в приватних справах. Того самого дня, коли вирішувалося справа східних границь Польщі, митрополит Шенцицький удався до Пуанкаре і той сказав йому, що Східна Галичина і другі краї мають бути признані Польщі, а Східна Галичина має забезпечену автономію. О 1. год. приїшов Витвицький і сказав, що Рада Амбасадорів за дві години вирішила цілу справу східних границь Польщі. Він сказав також, що мандат амбасадорів був від всіх заявлений за признанням східних границь Польщі, а статут чи автономія це внутрішня справа Польщі. Витвицький удався ще до японського амбасадора і цей сказав йому, що Японія мали припоручення голосувати за означенням східних кордонів після миру в Риді, а коли Галичине чується покритим тим, то нехай просять Польщу о автономію або статут, а коли Польща відмовить, то можуть звернутися з жалобою пр. до “Ліги Націй”. Петрушевич пише далі, що Витвицький робить старання, щоб на Раді Амбасадорів була порушена справа статутів. Він сам вніс протест до Ради Амбасадорів з приводу признання Галичини Польщі і сам стоїть твердо на домаганні незалежності Східної Галичини.

С. Вітик: заявляє, що зі звіту Сингалевича видно, який скандальний і упокорюючий удар поніс Петрушевич і розуміє Сингалевича, що хоче крити Петрушевича перед публичним судом, не бачить однак найменшої причини чому робити з того тайні і не висячити зовсім отверто цілий стан, щоб далі не дурити людей якімись статутами чи дальшим вирішуванням, тому жадає щоб захватили дальше засідання.

На жадання каже

Панейко: що дівом зовсім приватне письмо від поважної особи з краю, в яким уряд запитує Національну Раду в краю, яке становище має заняті уряд на слухай некорисного вирішення і хто має вести переговори, а край відповісти, що хай уряд робить що хоче.

Д-р Е. Левицький: жадає, щоб Національна Рада закордоном віднеслася до краю по інструкції і дівоми остаточно відповість з краю, робила свої дальші кроки і рішення.

Лев Петрушевич: висновок, що такий запит, який відчитав Панейко, уряд довідавши з газет про вирішування і то в нашу некорист справи Східної Галичини справді вислава такий запит до краю і одержав таку відповідь.

На цім закінчено наради о пів до другої в полудне. Найближче засідання в середу о 4. год. по полудні.

ЗВІТ З ЗАСІДАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ У ВІДНІ

3 ДНЯ 28. МАРТА 1923.

Присутні: Лев Левицький, д-р Е. Левицький, д-р Марітчек, Сингалевич, д-р Кирило Трильовський, д-р Колесса, С. Вітик, А. Крушельницький, Лев Петрушевич, Перфецький і Семка. Нарадами проводить Лев Левицький.

Сингалевич: заявляє, що відбулася нарада уповноважених, на якій постановлено зажадати від Микитей видачі листів від д-ра К. Левицького видати не може, бо листи ті писані до нього, є зовсім приватного характеру, отже є його приватною власністю. Так отже з причини опору Микитей уповноважені не можуть прокласти жадних листів.

Дальше заявив Сингалевич, що дівом від д-ра К. Левицького телеграму, яка звучить: “вкортці вертаю з малими здобутками”, а другу телеграму дівом шойно. у виторок, в якій д-р К. Левицький подає, що вертає до Відня в четвер і в якій жадає, щоб на адресу Витвицького вислали телеграфічно гроші, щоб він міг виїхати з Парижа. Сингалевич пропонує тому, щоб засідання відложити до приїзду д-ра К. Левицького.

А. Крушельницький: заявляє, що Національній Раді не ходило добувати приватні кореспонденції Микитей, а Микитей повинен показати ті листи, бо він певний, що вони мають пояснення політичної натурі. З огляду однак на скорий приїзд д-ра К. Левицького годиться на відсрочення засідання з тим, щоб над заявами Микитей перейти до порядку дня.

Сайдаюче засідання назначено на пияницю, 30. марта 1923. (Дальше буде.)

ЧИ ВИ ПРАЦЮЄТЕ В КОРИСТЬ СВОЄІ ПРЕСИ?

ТОВАРИШУ І ТОВАРИШКО! ЧИ ПАМ’ЯТАЄТЕ ВИ ПРО ЦЕ, ЩО МІСЯЦЬ МАЯ Є МІСЯЦЕМ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧІХ ПРЕСІ В КАНАДІ?

КОЛИ ТАК, ТО ЗРОБИТЬ ВСЕ, ЩО Є У ВАШІ СИЛИ, ЩО БИ ЗІБРАТИ В ЦІМ МІСЯЦІ ЯК НАЙБІЛЬШЕ ПЕРЕДПЛАТ І ПРЕСОВОГО ФОНДУ ДЛЯ “УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧІХ ВІСТЕЙ”, “ГОЛОСУ ПРАЩІ” І “ГОЛОСУ РОБІТНИЦІ”!

ПАМ’ЯТАЙТЕ, ЩО ВАША РОБІТНИЧІХ ПРЕСІ НІХТО НЕ ПОМОЖЕ, ЯК ВИ САМІ Ї НЕ ПОМОЖЕТЕ!

Лев Троцький.

БІЛЬШЕ УВАГИ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ СПРАВИ.

(Національні питання і виховання партійної молоді.)

(Продовження.)

Найглибшу і найбільш ясн краву борозду в свідомості багатоміліонних мас Радянського Союзу провела горожанська війна. В мотивах і цілях цієї війни не було по стороні нашої партії ні зерна націоналізму або “імперіалізму”. Війна по самій своїй суті мала революційно-класовий характер і як така охопила всю територію старої царської імперії, переживаючи часами за старі її кордони. Горожанська війна переключувалась в різних напрямках і в різних формах з національними угрупованнями і не раз наносила тяжкі удари окремим частинам нашого Союзу. Підчас жорстокої війни в обороні революційної боротьби було ставлено по над всіма іншими законами. Мости руйнувались незалежно від того, яку втрату несло це господарству. Для штабів і військових частин забирали будинки, з котрих вигоняли учнів і учителя. Суворий воєнний режим не міг не завдати тяжкого удару культурному життю взагалі, а національному зокрема. А до цього додавалось ще й те, що в окремих випадках невідомі червоноармійські частини, злаволя окремих елементів командного складу, не вистарчало енергії політичних робітників вели до игнорування і навіть до грубого подопінання та зневаги національного почуття і настрою. Та всетаки це були лише льодяні явища і переходили. Загалом же, горожанська війна, об’єднуючи кровно працюючих всіх національностей в боротьбі проти класових гнобителів, по самій своїй суті не могла бути школою повсяденного співжиття і співробітництва на основах неформальної, “конституційної”, а фактичної, матеріальної і моральної рівноправності народних мас і віддалених родинностей з горожанами державної раніше народності — в користуванню всіма тими матеріальними і нематеріальними благами, котрі може і повинна забезпечити їм принадлежність до Радянського Союзу. Почуття національної обиди у малих і гнічених колах нації наростало десятиліттями і століттями. І з цією спадщиною, як із пригніченим долошенням жінок, скажемо, не можна покінчити одними лише деклараціями, хочби й ідком щирими, хочби й ідком давочного характеру. Необхідно, щоб жінка в житті, в побуті, в щоденному своєму досвіді відчувала, що на її шляху нема ніяких зовнішніх обмежень і перешкод, що нема до неї згидливого і понижуючого відношення або поблажливості, а навпаки, є не тільки “права”, але й братерська участь, спрямована до того, щоб допомогти їй віднятися на вищій ступінь. Необхідно, щоб мала нація відчувала, що в свідомості державної раніше нації відбувся радикальний і безповоротний перелом, і що всі відхилення своїх членів від практичної і моральної рівності, від фактичного, життєвого національного братства, “державна нація, себто її правляча класа — сама карає як страйк коломство і зрадництво. Іменно саме тепер, коли наступає більш органічна праця як господарська, так і культурна, малі нації будуть з особовою увагою приглядатись до того, як відбиваються на них загальні господарські, політичні, юридичні і культурні заходи радянської влади Союзу, т. є. в першу чергу, яку лінію веде в цих питаннях наша партія.

В цій сфері шукають і будуть шукати покращу наші вороги. Яку скажену міжнародну кампанію веде і веде соціал-демократія на Почві грузинського питання, представляючи вигнання з Грузії меншевиків як пригнічення грузинської нації! Ми доклали, і цілком основно, що очищення Грузії від меншевицької агентури імперіалізму було питанням життя і смерті для всієї нашої революції. Ми не сумніємося, що пролетарська революція в своїх цілях і наслідках цілком сходиться з інтересами малих і гноблених народів. Але жива, борючись, це незакінчена революція в процесі своєї боротьби може завдати і, небажачи того, завдає удари національним інтересам і почуванням. Що вступлення Червоної Армії в межі Грузії, на допомогу грузинським повстанцям, не тільки витолокуєть шарлатанами міжнародного меншевізму, як “заборача” політика радянської влади, але що це вступлення вважали частину грузинського селянства і грузинських робітників саме так і зрозуміли, — в цьому не має сумніву. В боротьбі з цими настроями і з цими поглядами зовсім недостаточні доказати, хочби з документами в руках, що грузинське меншевицтво свідомо відкривало світовому імперіалізмові найбільш небезпечні для революції шляхи, бо та найбільш віддалена частина працюючих Грузинів, котра була захоплена національним недовір’ям до Червоної Армії, тим і відзначається, що для неї є недоступне розуміння революційних подій в їх європейському і світовому звязку. Єдино переконуючим може бути тут лише така наша політика, котра на ділі покаже грузинському селянству, що його національно-культурні інтереси, його національні почування, його так часто пригноблені в минулому національне самолюбство, знаходять тепер все те вдоволення, яке є лише можливе після об’єктивних умов.

Дуже можливо, що ми стоїмо ще перед певним заостренням національного почуття і навіть хоробливого недовір’я у тих народностях, котрі раніше були гноблені і котрі звичайно вимагають (і мають право вимагати) від революції, щоб вона забезпечила їм від яких би то не було рецедивів національної нерівності в будучинні. Цілком можливо, що на цій ґрунті націоналістичні тенденції (переважно оборонно-націоналістичні) можуть прокинутись або скріпитись навіть серед комуністів малих націй. Але такі явища, після загального правила, мають не самостійний, а відбитий, симптоматичний характер. Як анархо-авантюричні тенденції в робітничих колах являються засвідженням ознакою і наслідком опортуністичного характеру керуючих робітничих організацій, так націоналістичні тенденції серед комуністів малих націй являються ознакою те не вводи позбувшись грихів великодержавности в загальнодержавному апараті і навіть в деяких кутках самої правлячої партії.

Небезпека по цілій лінії тим більша, що молоде покоління партії в дійсності зовсім не стрічалось політично з національним питанням. В царській Росії це питання весь час стояло перед революційною партією в формі національного гноблення, і в щоденній нашій агітації відіграло дуже велику роллю. Партійна теорія відступила для національного питання багатовіця. “Старі” через все це перейшли (хоч і здаєсь рецедиви не рідкі). Молодь же політично народилась в країні без національного ґнету. Вона знала питання воєнної оборони республіки, потім пішла до питань господарства. Національні питання перед нею по теперішньому майже не виринало. Тому молоді часом здаєтьс, що вона з ним вже покінчила, приміром, як з релігією. Мовляв, чи є тут ще про що говорити або думати?

(Кінець буде.)

Товариші! Відновляйте передплату на “Українські Робітничі Вісті”.

Не забувайте про пресовий фонд однієї української робітничої газети в Канаді!

ВІЧНО СТАРЕ І ВІЧНО НОВЕ.

Отже “вічна пам’ять Радянській Україні” і всім українським на Україні. Нема вже України. Москалі аби Україну. Бєли і лишлось це дещо хоч трох українського, то хіба під Польщеву.

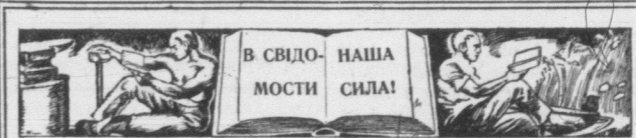
Оттаке вічно старе і вічно нове, перемилюють ріжні українські “патріотичні” газети в Канаді, Злучених Державах і в старім краю. Але якби вони не кричали на радянську владу, то вестали час від часу на їх шпальтах прохвється дещо таке про Україну, що перечить їхньому писанню.

Ось наводимо понизше уривки зі статті у львівським “Ділі”, яке виходить тепер на місці “Троцького Вістника”, про культурне життя Києва та України. Автор тої статті, П. Волох, бє сумніву є петлюрівцем і ненавидить большевиків та таких пролетарських письменників, як Валерій Поліщук та В. Корик. Тому він на все, що більше-вищє, сичить, але пише лише про “національно-культурне життя Києва. Отже, описавши, які то нещадні большевицькі, себто державні видавництва на Україні, він в “Ділі” з 19 і 20 числа пише:

“З літературним духом з’явилось у нас у Львові в Києві “Всеукраїнської виставки друку”, яку відчинено 5. марта ц. р. і на якій мимо малих копійт, удаюсь вестати показати велику частину того, що зроблено українськими видавництвами за час революції. Виставка носить власне територіальний характер, бо представлений на ній усі нації України. Поміщена вона в Педагогічному Музеї і ділиться на 5 відділів: 1. Книжний до 157 року (завідує Я. Степенко); 2. Книжний після 1917 р. (зав. Ю. Мезенко); 3. Газетний (зав. В. Ігнатієвич); 4. Проклятий (зав. А. Онценко); 5. Нотний (зав. П. Коцунський). — Тут же треба згадати і про перетворення Київської Книжної Палати в Інститут українського книзнавства та про перетворення харківської губернської Книжної Палати в Головну, на полі якої стоїть Годевич. — Відновляє теж свою діяльність бібліологічне Т-во, яке видає на днях друкованим на шпальтерах “Бібліологічний Вістник”.

Недавно обходив Київ 200-літній ювілей народження Гр. Сковороди, святкував Університет (тепер Віно—Вінци) Інститут Народної Освіти ім. Драгоманова та Академія Наук; на свята були прочитані реферати проф. Лободи, проф. Петрова, акад. Єфремова та ряд творів, написаних ріжними поетами спеціально для цього свята, а яких найціннішим була симфонія П. Рахнін

З хорів, які існують тепер в Києві, найвищачішим є “Державна Українська Мандрівна Капеля” (“Думка”) під управою Городовенка. Підлізла зіддала кілька разів цілу Україну, була і у Москві, і дала за 2-літній період свого істновання понад 200 концертів. Тепер вона реорганізується і переходить з локального репертуару на загальноєвропейський. Готує ряд нових циклів, а саме: 1. Пісні праці, боротьби і волі; 2. Твори сучасних українських композиторів; 3. Світові композитори; 4. Пісні галицьких композиторів. — Другим київським хором є Капеля-Студія ім. Леонтовича (дирігує Павло Тичина), яка сичав по передмістях Києва. Далі йдуть хори: Давидовського Капеля, яка на днях дала свій перший цього року (а-1912 в ряду) концерт; — Хор ім. Степенка (бувчий Національний Хор м. Києва, дирігент Вериківський), що дав перед Різдвом два концерти.

НОВА ЦІННА КНИЖКА!

Ми дістали з Європи дуже цінну книжку для кожного свідомого українського робітника і фермера, написану А. Богдановим, п. н.

Початковий Курс Політичної Економії

(В ПИТАННЯХ І ВІДПОВІДАХ)

Є це перша того рода книжка в українській мові. Книжка має 127 сторін дрібного друку в самих питаннях і відповідях. Неодні робітники, що читав вие матеріалю про політичну економію з інших книжок і не міг всео зрозуміти, має тепер спромому вирівнати в обсягу політичної економії і довші або коротші відповіді на них.

ЦІНА КНИЖКИ 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення і гроші посилайте на адресу:

UKRAINIAN LABOR NEWS
COR. PRITCHARD & MCGREGOR STS.,
WINNIPEG, — MANITOBA, — CANADA.

ти, на яких виконав з успіхом песу Вериківського “Реквїєм”, — Студентський Хор ім. Степового (дир. Дурдуківський), — Хор Консерваторії (дир. Коцицький), що дав недавно вечер революційної пісні на ріжних мовах, та хор був. Учительської Семінарії на Лукіанівці (дир. Вериківський).

На провінції знайми є хори: в Харкові був. Держ. Український Хор ім. Леонтовича, що став тепер приватним підприємством, в Сумах Хоров Академія ім. Леонтовича, а в Черкасах був. Мандрівна Капеля Б. Крижанівського.

З Театрів існують у Києві: Театр ім. Т. Шевченка, який тепер у мандрівні, Колективний театр ім. Михайличенка (футуристичного напрямку), Драматична Студія “Березіль”, що готує до вистави песу Кайзера “Гас”. При цім театрі відчинено літературну студию “Березіль”, якою керує Б. Якубівський і в якій беруть участь А. Кримський, Старичка-Черняхівська, Дорошків, Виллнович. З театрального життя не тільки Києва, але й цілої України не можна не згадати про святкування 50-літнього ювілею акторської діяльности М. К. Заньковецької, що відбулося 15. грудня м. р. в Троцькому Домі і пройшло надзвичайно урочисто. Це свята в перше ішли стількох літ змілю згадати коло себе все наше громадянство без ріжниць на партії, погляді, переконанні і участі у ному брані не лише усі українські організації, а й багато російських та жидівських. Уриватися одержало не тільки з усіх кіпці України та Росії, але й з акордоном. Навіть комуністична партія та влада брани офіційну участь в святі і на знак пошани та в признання заслуг козлятник Раднарком наділав її титулом “Заслуженої народної артистки”, а київській Губвиконком переіменовував Троцький Народний Дім в Будинку імени М. К. Заньковецької.

Колі на приклиці нашого огляду агадаємо про рух серед київських українських художників, а саме про істновання у Києві художньої майстерні скульптора Сергія Жука, про керамічну виставку, що відбулася у нас перед Різдвом, про виставку картин О. Мурашка, улаштувану і відчинену на протязі трох місяців в Інституті Плястичного Мистецтва, про те, що художник Ю. Михайлів розпочав малювати картину “Сковорода”, що Ф. Крашківський намалював портрет Заньковецької, а художник Гролицький портрети Кримського та Тичини, зновує худ. Курочка портрет Коцицького, а худ. Петрицький навіть портрет Вал. Поліщука, та коли додамо, що худ. Ю. Михайлів пише монографію про комершого в травні м. р. в Київщині на Київщині молодого талановитого художника Гр. Дядченка, то це буде все, про що варто згадати, або що зветься про наше культурне життя Києва та України в останніх місяцях.”

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ КАЛЕНДАР

12. мая 1839 р. невдала спроба французького таємного товариства “Юри року” на чолі з Бланкі зробити повстання в Парижі.

13. мая 1919 р. відозва Виконкому III. Інтернаціоналу до працюючих цілого світа з протестом проти імперіалістичних умов Версальського миру.

18. мая 1920 р. Другий Всеукраїнський з’їзд комуністичної спілки Робітничої Молоді України.

15. мая 1848 р. невдала спроба парижського пролетаріату захопити владу; арешт провідарів повстання.

15. мая 1848 р. відчинення засідань французького національного зібнання.

15. мая 1881 р. жидівський погром в Одесі.

15. мая 1917 р. Петроградська Рада висловила за вступ соціалістів до уряду на певних умовах.